

RIKSDAGENS SVAR 95/2005 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om anordnande av studentexamen

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till lag om anordnande av studentexamen (RP 31/2005 rd).

Beredning i utskott

Kulturutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (KuUB 9/2005 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om anordnande av studentexamen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Studentexamen och obligatoriska prov

En studerande som genomgår gymnasiets lärokurs deltar i studentexamen för att avlägga examen. I fråga om andra personers rätt att avlägga examen föreskrivs särskilt.

Studentexamen avläggs på finska eller svenska. Proven i studentexamen är skriftliga. Muntliga uppgifter kan ingå i proven.

De obligatoriska proven är provet i modersmålet och de prov som den som deltar i examen väljer som obligatoriska av den grupp av prov som avses i 18 § 2 mom. i gymnasielagen (629/1998).

2 §

Prov i modersmålet, prov med två olika svårighetsgrader och prov i främmande språk

Prov i finska, svenska och samiska ordnas som prov i modersmålet. I svenska och finska kan utöver de prov som är avsedda för examinanderna med finska eller svenska som modersmål ordnas prov som bygger på lärokursen i finska eller svenska som andra språk.

I matematik och det andra inhemska språket ordnas prov med två olika svårighetsgrader. I främmande språk kan prov med två olika svårighetsgrader ordnas.

Studentexamensnämnden, om vilken föreskrivs i 18 b § i gymnasielagen, beslutar i vilka främmande språk prov ordnas och i vilka språk prov med två olika svårighetsgrader ordnas.

3 §

Anordnande av prov

Proven i studentexamen ordnas samtidigt i hela landet två gånger per år i läroanstalter som ger gymnasieutbildning.

Ansvarig för anordnandet av examen och proven i läroanstalten är rektorn, som enligt 30 § 1 mom. i gymnasielagen svarar för gymnasiets verksamhet.

4 §

Förutsättningar att delta i prov

Deltagande i studentexamen förutsätter att den som genomgår gymnasiets lärokurs innan han eller hon deltar i ett prov som hör till examen har läst de obligatoriska kurserna enligt den timfördelning som avses i 10 § i gymnasielagen i det ämne som provet gäller. Den som genomgår gymnasiets lärokurs kan delta i ett prov i ett realämne i vilket obligatoriska kurser saknas, efter att ha studerat två gymnasiekurser i detta ämne. Om provet i ett främmande språk bygger på en lärokurs som inte innehåller obligatoriska kurser, kan den som genomgår gymnasiets lärokurs delta i provet efter att ha läst tre gymnasiekurser.

Rektor har till uppgift att kontrollera om examinandens uppfyller de föreskrivna villkoren för att delta i proven.

Den som genomgår gymnasiets lärokurs och som inte har läst de lärokurser som avses i 1 mom., men som annars kan anses ha tillräckliga förutsättningar att klara provet kan av särskilda skäl delta i det genom beslut av rektorn.

De som deltar i examen och i de prov som hör till den kallas i denna lag examinander.

5 §

Anmälan till prov

Examinanden skall för varje enskilt examens-tillfälle och prov lämna en skriftlig anmälan till gymnasiets rektor senast den dag som student-examensnämnden fastställer. I anmälan skall examinandens uppgäva provets svårighetsgrad och om provet avläggs som obligatoriskt eller som extra prov. Valet av provet som obligatoriskt eller extra prov är bindande för hela examen. Valet av provets svårighetsgrad är bindande för hela examen, om inte svårighetsgraden kan ändras av skäl som avses i 6 § 2 mom.

En anmälan som godkänts av rektorn kan åter-tas skriftligen senast den dag tidsfristen enligt 1 mom. löper ut. Studentexamensnämnden kan av synnerligen vägande skäl godta en anmälan som gjorts efter utsatt tid.

Studentexamensnämnden kan på ansökan och av synnerligen vägande skäl annullera en bindande anmälan till ett prov i examen eller till ett enskilt prov. Ett prov räknas inte som ett prov-tillfälle i ämnet i fråga, om anmälan till provet har annullerats. Om en anmälan annulleras och examinandens inte till någon del har deltagit i provet, tas ingen avgift ut för provet eller återbe-talas avgiften på ansökan som gjorts inom den tid som examensnämnden bestämmer. Student-examensnämnden kan på ansökan och av synner-ligen vägande skäl också godkänna en ändring i de uppgifter som ingår i en anmälan, om det vid anmälan bevisligen skett något fel.

6 §

Avläggande av studentexamen

I studentexamen får ingå endast ett prov i samma ämne. Provet i modersmålet kan vara ett prov som bygger på lärokursen i finska eller svenska som andra språk, om examinandens eget modersmål inte är finska, svenska eller samiska eller om examinandens använder teckenspråk som sitt modersmål eller första språk. Provet i modersmålet för svensk- eller finskspråkiga exa-minander kan i detta språk i stället för det prov

som bygger på lärokursen i svenska eller finska avläggas som provet i det andra inhemska språket.

Minst ett av de obligatoriska proven i examen skall vara ett sådant mer krävande prov som avses i 2 § 2 mom. eller provet i modersmålet när det avlagts som provet i det andra inhemska språket. Genom förordning av statsrådet bestäms om möjligheten att ändra svårighetsgraden på något prov när ett obligatoriskt prov har blivit underkänt.

Studentexamen har avlagts när examinanden har blivit godkänd i de obligatoriska proven. Examen har avlagts utan hinder av underkänt vitsord i ett obligatoriskt prov, om vitsordet enligt de grunder som studentexamensnämnden har fastställt inte hindrar att examensbetyg utfärdas och examinanden inte skriftligen har förbjudit att ett underkänt vitsord antecknas i betyget.

Vad som bestäms i 3 mom. om att examen har avlagts utan hinder av underkänt vitsord tillämpas inte på examen då ett prov betraktas som avbrutet och underkänt med stöd av 10 § eller underkänt med stöd av 11 §.

7 §

Tid inom vilken studentexamen skall avläggas

Studentexamen skall genomföras under högst tre på varandra följande examenstillfällen. Genom förordning av statsrådet föreskrivs om möjligheten att genomföra examen under en längre tid när ett obligatoriskt prov underkänns eller genomförandet av examen avbryts.

Om examinanden inte har avlagt examen inom tiden för de examenstillfällen som anges i 1 mom. eller inom en med stöd av 1 mom. föreskriven längre tid, utgör de avlagda proven inte en studentexamen och de kan inte heller ingå i en studentexamen. Examen kan då börja genomföras från början.

Studentexamensnämnden kan på ansökan och av synnerligen vägande skäl besluta att en examinand som genomfört en del av studentexamen kan börja genomföra examen från början.

8 §

Bedömning av provprestationer

Provprestationerna granskas och bedöms preliminärt av läraren i ämnet i den läroanstalt som ger gymnasieutbildningen och slutligt av studentexamensnämnden. Om det i läroanstalten inte finns någon lärare i ämnet som kan bedöma en prestation, görs ingen preliminär bedömning.

Bestämmelser om vitsorden för proven utfärdas genom förordning av statsrådet. I ett prov kan enligt studentexamensnämndens beslut också ges en mer detaljerad bedömning än vitsordet.

Om examinandens modersmål är något annat språk än det på vilket han eller hon avlägger examen eller ett enskilt prov, eller om examinandens modersmål är ett annat än det språk i vilket han eller hon avlägger provet i modersmålet, eller om examinandens prestation i ett prov har försämrats av något annat synnerligen vägande skäl, kan studentexamensnämnden beakta detta vid bedömningen.

9 §

Komplettering av examen och avläggande av enskilda prov

Den som enligt 6 § 3 mom. har blivit godkänd i studentexamen får komplettera examen med prov i ämnen som inte ingår i den avlagda examen och med prov på en annan nivå än de prov i samma ämnen som ingår i den avlagda examen.

En person som inte har avlagt studentexamen får avlägga prov som hör till studentexamen som enskilda prov. Studentexamen kan inte utgöras av enskilda prov och sådana kan inte ingå i examen.

10 §

Avbrutet prov

Om den som har anmält sig till ett prov uteblir från provet eller inte lämnar in en provprestation för bedömning, betraktas provet som avbrutet och underkänt.

11 §

Påföljder för svikligt förfarande och brott mot ordning

En examinand som gör sig skyldig till svikligt förfarande eller försök till fusk eller medverkar vid detta eller annars grovt bryter mot ordningen har förverkat sin rätt att delta i proven vid examenstillfället i fråga. De prov som examinanden har anmält sig till vid samma examensstillfälle betraktas som underkända.

Innan en påföljd enligt 1 mom. bestäms skall examinanden underrättas om den handling han eller hon misstänks för, examinanden höras i närvaro av vittne samt annan nödvändig utredning i ärendet skaffas. Beslutet skall bevisligen delges den berörda examinanden.

Ett beslut i ett ärende enligt 1 mom. fattas av gymnasiets rektor. Rektorn har rätt att få handräckning av polismyndigheterna för att utreda frågan.

12 §

Examensbetyg och betyg över prov

Studentexamensbetyg utfärdas för en examinand som har avlagt studentexamen på det sätt som föreskrivs i 6 och 7 § och som får gymnasiets avgångsbetyg eller ett betyg över avlagd yrkesinriktad grundexamen, samt för den som har deltagit i examen med stöd av 18 a § 1 mom. i gymnasielagen och avlagt examen på det sätt som föreskrivs ovan i 6 och 7 §.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs vilka vitsord som antecknas i studentexamensbetyget, hur examensbetyget dateras och om andra betyg som ges över prov som hör till studentexamen.

För att ett betyg enligt 1 och 2 mom. skall utfärdas krävs att de föreskrivna avgifterna för deltagande i examenstillfällen och prov har betalats.

13 §

Sökande av ändring i beslut av studentexamensnämnden

Ändring i beslut av studentexamensnämnden får sökas genom besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol så som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996), om inte något annat föreskrivs nedan eller någon annanstans i lag.

Ändring i ett sådant beslut av studentexamensnämnden genom vilket en provprestation har bedömts får inte sökas genom besvär. Ändring i resultatet av en kontrollbedömning enligt 14 § får inte sökas genom besvär.

14 §

Kontrollbedömning

Kontrollbedömning med anledning av ett sådant beslut av studentexamensnämnden genom vilket en provprestation har bedömts får sökas hos nämnden. Ansökan kan göras av examinanden, vårdnadshavaren för en examinand som inte har fyllt 18 år eller den lärare som har bedömt provprestationen preliminärt. En kontrollbedömning får inte leda till ett sämre vitsord än det ursprungliga och utgående från den ges inte en bedömning enligt 8 § 2 mom. som är sämre än den ursprungliga.

Ansökan om kontrollbedömning skall lämnas till gymnasiets rektor inom 14 dagar från den dag deltagaren i provet personligen har haft möjlighet att få kännedom om resultatet av bedömningen. Studentexamensnämnden utser de censorer som skall utföra kontrollbedömningen. Ingen av censorerna får tidigare ha bedömt provprestationen i fråga. Censorerna skall vara minst två till antalet.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs om utfärdande av studentexamensbetyg och andra betyg som avses i 12 § 2 mom. när ansökan om kontrollbedömning av en prestation inlämnas samt om meddelande av resultatet av en kontrollbedömning.

15 §

Sökande av ändring i beslut av rektor

Rättelse i ett beslut genom vilket gymnasiets rektor har förvägrat rätt att delta i studentexamen eller i ett prov som hör till examen får yrkas skriftligen hos länsstyrelsen. Ändring i länsstyrelsens beslut i ett ärende enligt detta moment får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen så som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

Ändring i ett beslut genom vilket gymnasiets rektor har bestämt en påföljd enligt 11 § 1 mom. får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen. Beslutet verkställs trots att besvär anförts, om inte besvärsmyndigheten förbjuder verkställigheten.

Besvär över ett beslut som avses i 1 och 2 mom. skall anföras inom 14 dagar från delfäendet av beslutet. I fråga om sökande av ändring gäller i övrigt vad som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Besvären skall behandlas skyndsamt.

Upphävs ett sådant beslut som avses i 2 mom., annulleras utan ansökan anmälan till de prov som personen i fråga inte deltagit i efter beslutet av rektorn och avgifterna för proven återbetalas. Förvaltningsdomstolen eller högsta förvaltningsdomstolen kan när de bifaller besvär besluta att examinanden får genomföra examen från början.

16 §

Rätt att få uppgifter

Studentexamensnämnden har rätt att utan avgift av dem som ordnar gymnasieutbildning få de uppgifter som behövs för att proven skall kunna ordnas och bedömas.

17 §

Vissa examina som till nivån motsvarar studentexamen

International Baccalaureate-examen, Reifeprüfung-examen samt europeisk studentexamen vid Europaskolorna ger samma rättigheter som en examen enligt 18 § i gymnasielagen och denna lag.

18 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

19 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 2006.

Genom denna lag upphävs studentexamensförordningen av den 21 november 1994 (1000/1994) jämte ändringar. Dock iakttas förordningens 11 § 2 mom., sådant det lydde i förordning 733/2002, till utgången av 2007 för de examinanders vidkommande vilka inte studerar det andra inhemska språket som inletts i den grundläggande utbildningen som obligatoriskt ämne enligt gymnasiets läroplan eller som före den 1 september 2004 har befriats från studierna i det andra inhemska språket i gymnasiet med stöd av 13 § 1 mom. 2 punkten i gymnasielagen. Prov som avlagts med stöd av detta moment kan tas om enligt bestämmelserna om omtagning av godkända och underkända prov.

Vad som någon annanstans i lag bestäms om en studentexamen enligt studentexamensförordningen gäller en studentexamen enligt 18 § i gymnasielagen och, när denna lag har trätt i kraft, enligt denna lag.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Lag
om ändring av 18 § i gymnasielagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i gymnasielagen av den 21 augusti 1998 (629/1998) 18 § 3 mom., sådant det lyder i lag 766/2004, som följer:

18 §
Studentexamen

ser om deltagande i studentexamen, prov och
omtagning av dem, bedömning och genomföran-
det av examen i övrigt.

Bestämmelser om anordnande av studentexa-
men utfärdas i en särskild lag. Genom förord-
ning av statsrådet utfärdas närmare bestämmel-

Denna lag träder i kraft den 200 .

Helsingfors den 21 juni 2005